

„Tak jsem přišel na svět. To jsem já“

(Vítězslav Nezval o svém zrození)

Podle počtu pravděpodobnosti
neměl jsem se vůbec narodit¹

Z Nezvalova díla jsme vybrali ty pasáže, ve kterých se básník vrací k svému narození. Jako doplňující materiál přidáváme popis dnu narození Vítězslava Nezvala, jak jej ve své vzpomínkové knize zachytila jeho sestra Vlasta, provdaná Fischerová, a dopis Jana Bartoše s horoskopem, který Nezvalovi vypracoval.

Můj zbožňovaný máj je tu / Ze všech dní mám nejraději SOBOTU. Dva verše ze dvou různých Nezvalových básní, které při spojení svým zakončením vytvářejí rým. Tyto verše (první z pozůstalé básně², druhý z básně z Pantomimy³) nejsou spojeny náhodně: týkají se Nezvalova narození. Právě ona květnová sobota totiž přivedla na svět básníka.

Mám rád ten měsíc ve kterém jsem zrozen

(b. *Až sklídí sadař*; sb. *Veliký orloj*, 1949⁴)

Láska k sobotě a zářivý blankyt, jenž byl v tento den vymeten na návsí, očekáváje svůj šedý protějšek, boudy handlířů s velikými zelnými hlávkami, s jezírky třešní a s herkami, tušícími již své městečko a stáje, mne uváděly do nevyslovitelného štěstí, které si dodnes vracím, přepadne-li mne znenadání myšlenka, že je sobota [...].

(Chtěla okrást lorda Blamingtona, 1930⁵)

*Na tvoje zrození dýchala zahrádka,
nejprostší zahrádka v sobotu ráno v máji.*

(b. *Kam vkročí*; sb. *Křídla*, 1952⁶)

Vínek

*Báseň z třešňového kompotu
narodil jsem se zrána v sobotu
nebe bylo vymeteno novým koštětem
čáp řekl: budiž v srdci děvčetem*

(sb. *Básně na pohlednice*, 1926⁷)

1 Z básně *Ruleta* ze sbírky *Sbohem a šáteček*, 1934 (NEZVAL 1934: 128).

2 Báseň bez názvu s incipitem *Můj zbožňovaný máj je tu* se dochovala pouze v rukopisu a podle editorů 37. svazku *Díla Vítězslava Nezvala*, z něhož je citováno (NEZVAL 1990: 426), pochází *patrně* z doby psaní sb. *Křídla*, tj. ze začátku 50. let (BLAHYNKOVI 1990: 466).

3 Báseň *Týden v barvách* ze sb. *Pantomima* (1924); citováno podle NEZVAL 2011: 111.

4 NEZVAL 1949: 178.

5 NEZVAL 1930: 68.

6 NEZVAL 1952a: 117.

7 Citováno podle NEZVAL 2011: 198.

Vítězslav Nezval se narodil v sobotu 26. května 1900 kolem půl čtvrté hodiny ranní v obecní škole v Biskoupkách (okr. Brno-venkov) ve znamení Blíženců.⁸

Chci se naroditi z bílé krabičky

(b. *Ambulance*; sb. *Básně na pohlednice*, 1926⁹)

*Jsem narozen 26. května 1900
Ve staré škole*

(b. *Podobizna*; z pozůstalosti¹⁰)

*Ne, nechtěl bych se narodit, kdybych měl voliti znovu,
jinde nežli ve škole.*

(*Prameny mé poezie*, 1937¹¹)

*Po Kainově zločinu, aby byl zachován navždy prvotní
předobraz lidstva, stvořil [Bůh] na horizontu souhvězdí
Blíženců.*

Narodil jsem se 26. května 1900, když vládli.

(b. *Blíženci*; sb. *Blíženci*, 1927¹²)

*Provázek záclon překrásně páchne židovinou
to mně připomíná babiččin dům
[...]*

*Když ucítím vůni provázku
je mi jako bych se pamatoval na své narození*

(b. *Rytinka* ; sb. *Skleněný havelok*, 1932¹³)

O dva dny později, v pondělí 28. května byl v římskokatolickém kostele sv. Petra a Pavla v nedalekých – asi 4 kilometry od svého rodiště vzdálených – Řeznovicích farářem Josefem Přinosilem ponořen do vody a pokřtěn jmény po svých dědečích z matčiny strany *František Josef*.¹⁴

*Bydlel jsem ve škole. Ne-li již v den narození, ach ano, na
venkovských školách se učívá zpěv v sobotu, tedy jistě
o několik dní dřív, než mě pokřtili vodou, dotkl se mne
křest písně.*

(*Pět minut o hudbě*, 1932¹⁵)

8 Je až s podivem, jak se mohl Nezvalův přítel karikaturista a malíř Adolf Hoffmeister ve svých vzpomínkách na básníka tak mýlit a napsat: *Bylo šestého května, říkali lidé, protože byla noc ze šestého na sedmého května. Ale ve skutečnosti se narodil až pět minut po půlnoci. Bylo tedy vlastně sedmého května. Nerozhoduje to v občanském styku, ale při sestavování horoskopu je to závažný údaj. Na vsi říkali, že je májový. Narodil se v květnu, ve znamení Blíženců.* (HOFFMEISTER 1965: 12)

9 Citováno podle NEZVAL 2011: 208.

10 Báseň *Podobizna* se dochovala v rukopise a poprvé byla otištěna až posmrtně v roce 1968 (BLAHYNKOVI 1990: 461); citováno podle NEZVAL 1990: 345.

11 Z přednášky pro samosprávu reformních škol v Praze, kterou Vítězslav Nezval proslavil 22. ledna 1937 (BLAHYNKA 1974: 655); citováno podle NEZVAL 1974: 227.

12 Citováno podle NEZVAL 2011: 244.

13 NEZVAL 1932: 131–132.

14 Viz Nezvalův křestní list uložený v Literárním archivu Památníku Národního písemnictví (fond Vítězslava Nezvala); též FISCHEROVÁ-NEZVALOVÁ 1962: 14.

15 Z Nezvalova proslavu, který pronesl 16. prosince 1932 ve Výstavní síni SVU Mánes na *Večeru hudby na*

Mám dobře v paměti, jak jsem se jednou večer blízko vyšehradského nádraží vyznal téměř s pláčem otci, že nechci dodělat filosofickou fakultu, že se mi protiví nudné studium filologické a že bych se nejraději věnoval literatuře, a jak otec místo ostrého protestu, který se dal za takových okolností očekávat, mně řekl v hospůdce, kam jsme zašli něco pojit, že mě nenutí, abych se věnoval věcem, které nemám rád... a jak mne ohromil nejen tímto laskavým postojem, ale také poznámkou, že má ostatně, co chtěl mít. Když jsem ho prosil, aby mně vysvětlil, co myslí těmito slovy, odložil otec, který byl po celý život a je dosud ve věcech citových nesmírně uzavřený, svůj ostych a našel několik vět, z nichž vyplývalo, že 26. srpna 1899, v den svého návratu z Drážďan, kam si vyjel o prázdninách, aby poznal drážďanskou galerii, když se mu podařilo získat od matky, která prodělala těžký porod děvčátka, svolení, že se smíří s novým mateřstvím, přál si tajně (neřekl to ani matce), aby mu dala syna, který by byl básníkem a kterého by z úcty k pěvci Večerních písní nazval jeho křestním jménem.

(Z mého života, 1959¹⁶)

* * *

Srpnová noci z roku 1899 proč jsi zplodila básníka

(b. Trojský most; sb. Praha s prsty deště¹⁷)

*Přišel jsem na svět zpívati
ty city, jichž jsou všichni lidé plni*

(Z domoviny, 1951¹⁸)

* * *

Budoucí pokolení

*Osmahlé ňadro žen mi dává tušit
malátný rovník s hájem pinií
kde běloch hladí nahou linii
černošky jež sem přišla třtinu sušit*

*Ó chtěl bych pro tu ženu dáti ušít
krajkový mušelín a vést ji préríí
k jezeru a ukázat jak sluší jí
lehounká pára a milostně ji vzrušit*

*Pak bych ji dlouho strašně dlouho svlékal
políbiv střevíčky do prachu bych klekal
volaje lunu s amarantem hvězd*

*A pod paprsky měsíčního vína
bych zplodil šťasten s touto ženou syna
jenž by byl básníkem té noci na počest*

(sb. Hra v kostky, 1928¹⁹)

verše Vítězslava Nezvala (BLAHYNKA 1974: 661); citováno podle NEZVAL 1974: 441.

16 Citováno podle NEZVAL 1961: 15–16.

17 NEZVAL 1936a: 25.

18 NEZVAL 1951b: 34.

19 Citováno podle NEZVAL 1951a: 30.

Měl jsem se teprv narodit
Moje matka nevyhází takřka ven
A přece
Jsme v kostele
Jaké divné šaty se nosí v lednu 1900
A proč mě zavřeli do klece
Je to korzet
Jen natáhnout ručičku a zalomcovat jím
Tak to dělají opilci v separaci
Zádušní svíčky po šestáku
A nač na všechno myslí matka
Myslí na mě
A také na sestřičku která zemřela týž den kdy ji vypudili z mé
alkovny

Myslí
Snad to bude tentokráte hoch
Dáme ho na studie
Vrátí se s diplomem
Advokát inženýr lékař
Čepce jsou připraveny poviján pentle a pletená košilka
Modlí se Otčenáš a nemůže soustředit myšlenky na modlitbu
Modlí se za mne a za všechny mé budoucí hříchy

Maminko
Můžeš-li nech mě navždycky tam dole
V prázdném pokoji kde se nikdo nepřijímá
Je mi sladce v tvém podnájmu
A bude to strašné až mne z něho vypudí
Kolikrát stěhování mne očekávají
A to nejstrašnější stěhování
Stěhování za smrt
Nech mě tam dole v hrobových temnotách které nejsou ještě děsné

Je pozdvihování
Kněz zvedá hostii lidé se bijí v prsa a matka pokleká
Nevím nic co se děje za tenkou stěnou
Nevím že se budu batolit po zemi
[...]

Matka omdlévá
Kněz právě zamkl tabernákulum a je mu to trapné
Kdosi namáčí prsty do svěcené vody a tře matčin spánek
To je první prázdný dům
Stačil nepatrný úraz a byl bych se nemusil vléci životem
[...]
Pak přišla matka k vědomí
Svět se ke mně přibližuje jak přístav k lodi
Siréna zaúpí ucítíme náraz a odevšad nás uvítá strašlivý hluk
[...]
Kostelník zháší svíce matka je bledá má úzkost a je jí zima
Snad tenkrát pocítila tyto mé myšlenky

*A já je po ní jen opakuji
Je bledá a kostelní lustr se jí zdá být strašný jak šibenice
Leden únor březen duben máj
A bude konec mého pobytu v prvním prázdném domě
Dodnes když kráčím kolem zbořeniště
Mám pocit že nejsem na světě
[...]*

(b. *Historie šesti prázdných domů*; sb. *Pět prstů*, 1932²⁰)

*Po devět měsíců vcházely do mě všechny věci země očima mé matky
Byl jsem klubko zavěšené ve stěnách jejího břicha
zvětšující se každým pískem ulice
vonnější růžemi a pryskyřicí
bod rozšiřující se dálkami v kolo na rybníce
petrklič v ráji*

(b. *Camera obscura*; z pozůstalosti²¹)

* * *

Hle, slunce bylo ještě pod obzorem, zalitým červánky, propouštějícím už však tolik světla, že otec, který v zahradě školy na kopci pumpuje do putny vodu, viděl by již jasně vlevo nad východním cípem oblohy Měsíc a Merkura, těsně nad obzorem zapadajícího Merkura a vpravo na západě Jupitera s Uranem, ale zároveň by viděl už dole pod školní zahradou starou Krontorádku, která jako četné jiné chalupnice již zahajovala svůj pracovní den. Tato dobrá žena byla první obyvatelkou Biskoupek, které sdělil otec v tomto májovém předjitřním planetáriu, že dítě, které právě přišlo na svět a které za chvíli ponoří ženy do vody, je hoch.

(Z mého života, 1959²²)

* * *

*Saturne tys ovlivnil mé narození
Jupiter byl odvrácen jak při zatmění
Pil jsem z tebe dobré mléko
Dobré mléko*

*V Praze je večer
A mladé dívky už spí
Hlídá je krab s Neptunovou vidlicí
Která mě přivedla na svět jak pecen chleba
Která mě přivedla na svět jak pecen chleba*

(b. *Zastaveníčko*; sb. *Praha s prsty deště*, 1936²³)

20 Citováno podle NEZVAL 2011: 365–367.

21 Báseň *Camera obscura* zůstala v rukopise a podle Nezvalova vpisku je její vznik datován na jaro 1921 (BLAHYNKOVI 1990: 452); citováno podle NEZVAL 1990: 131.

22 Citováno podle NEZVAL 1961: 14–15.

23 NEZVAL 1936a: 178.

Tak jsem přišel na svět
 Dne šestadvacátého května tisíc devět set
 O půl čtvrté hodině ráno²⁴
 Tak jsem přišel na svět
 Z lidí a hvězd
 Z lidí v kterých jsou hvězdy
 Z lidí v kterých je vesmír vždy poněkud jinak obměněn
 Tak jsem přišel na svět
 Vše co jsem zdědil po meči i po přeslici
 Po lidech z kterých jsou dnes už jen dávno zrušené hřbitovy
 Je obsaženo ve hvězdné zkratce okamžiku mého narození
 Ve hvězdné zkratce již luštím
 Ve hvězdné zkratce jež se luští sama
 Tak jsem přišel na svět
 V záři jež rozbřeskla se na východním májovém nebi
 Kde slunce nasáklé krví Hyad se chystalo vystoupiti na obzor
 Se rozplýval Merkur obklopený Kuřátky
 Pod upřenými pohledy Jupitera zavěšeného s Uranem
 Soupeřice se dvěma tenisovými hráči podávajícími si ten míč
 Snažili se již na odchodu zasáhnout jej šípem
 [...]

Tak jsem přišel na svět
 To jsem já
 Za každých pět minut stárnoucí o jeden měsíc
 Za každý den stárnoucí o jeden rok
 Hle to je můj osud
 Jež naplňuji poslušen dvojsměrného pohybu velikého orloje
 Jehož ručičky točí se současně vpřed i zpátky
 Až k bodu
 Na němž zřítí se s rachotem ve mně moje hvězdná nebesa
 A rozložen v své předky po meči i po přeslici
 Vrátím se k svým nejstarším prarodičům kovům rostlinám nerostům
 A k tomu co nazývalo se v dětském jazyku lidstva živly
 (b. Veliký orloj; sb. Veliký orloj, 1949²⁵)

* * *

Když jsem se narodil, bylo tatínkovi dvacet pět let a matka, která byla o jedenáct měsíců mladší než on, odpykávala si také svým druhým porodem trest za nespáchanou vinu. První dítě, holčička, vykrvácelo za několik hodin po narození vinou porodní báby, která ovázala špatně ránu po pupeční šňůře, otec přijel na kole již k mrtvému dítěti a pro mě vstoupila Boženka zároveň s Karlíčkem, nejmladším maminčiným bratrem, který umřel v dětství na záškrť, do kategorie nebeských andělů. Také já jsem při narození zle pocíchal maminku, takže už nechtěla mít děti a litovala ženy, které jich měly tucet [...].
 (Z mého života, 1959²⁶)

24 Nezval pro druhé vydání sbírky *Veliký orloj* (NEZVAL 1958) upravil čas svého narození: neurčité *kolem čtvrté hodiny ráno* z prvního vydání sbírky (NEZVAL 1949: 22) nahradil přesnějším *o půl čtvrté hodině ráno*.

25 Citováno podle NEZVAL 1958: 201–204.

26 Citováno podle NEZVAL 1961: 16.

*Bylo májové jitro
 v okně nad zahradou se slunečnicí
 kolébka se houpá
 4 hodiny zrána
 a slunce veliká pečeť
 na blankytném blahopřání
 nepojmenovaný svět je nakupen se všech stran kolébky
 je to fantasmagorické
 umístiti stůl v tak malé hlavičce
 ale je tu celá alej ve velikých květech
 jež budou padat a přikryjí mozkovou kůru
 bude se to podobati bílé květnové zimě
 čmelák vytváří sluchový nerv
 oči poprvé fotografují matku jež stůně
 a tyto pochody světa panenkami
 způsobují bolestné rozpětí
 jeho první hodina na světě je pannou při defloraci
 příští okamžiky se budou zdáti rozkoší
 je to první proměna bolesti v rozkoš
 a matčin prs je velikým jitem
 jež nás uvádí do hlubokého spánku
 v němž se podobáme zavřenému pokoji
 kde se dal nábytek do samočinného pohybu
 židle se postaví na stůl
 a hodiny budou odbíjeti nad alejí
 konečně se probudíme
 a budem polykati psa kočku kohouta
 koníci pojedou ve velké zátočině
 vyplujem poprvé na nedělní výlet
 matky se budou námi chlubit
 ale při každém pohnutí nám zachrastí v hlavě arsenál
 napodobíme svůj první bezděčný výkřik
 kdyby nás posadili do hnízda
 naučili bychom se časem ovládati ptačí řeč
 ale naše ústa ve věčném spojení s matkou vyslovují poprvé lásku
 (Akrobat, 1927²⁷)*

* * *

Mé rodiště, z něhož si pamatuji dva tři izolované detaily, je malá vesnice nedaleko Oslavan a jmenuje se Biskoupky. Narodil jsem se tam ve škole, která stojí na kopečku a je obrostlá akáty. Poněvadž jsem se narodil koncem května, byla patrně dusná akátová vůně a prudké pololetní světlo mou první školou estetiky. A snad od těch dob miluji dusné básnické obrazy, dusné, a přece krajně precizní, jako jsou akátové listy proti nebi.

(O sobě a o svém rodném kraji, 1933²⁸)

27 Citováno podle NEZVAL 1952b: 60–61.

28 Z přednášky, kterou Vítězslav Nezval prosloval 8. března 1933 na večeru kulturní komise Národohospodářského svazu západomoravského (BLAHYNKA 1974: 661); citováno podle NEZVAL 1974: 445.

Návrat domů

*V překrásném měsíci máji
kdy kvete celý svět
okouzlen cizími kraji
navrátil jsem se zpět*

*Vše mluví blízkýma rtoma
jako rty ženiny
Oslavím pozítří doma
své narozeniny*

*Projdu se po našem bytě
kde leží na všem sen
Těším se jak malé dítě
na ten svůj vzácný den*

*Před třiatřiceti lety
když přinesl mě čáp
vložil mi do vínku květy
a do srdce svůj dráp*

*Dodnes ach dodnes v něm vězí
bodá už po ránu
Dodnes mně dávají bezy
svůj balzám na ránu*

*Někoho týrají viny
a falšuje rád smích
Já pláču bez příčiny
nevěda co je hřích*

*Roním tu natrpklou vodu
jak roní včela med
směji se bez důvodu
na zpitvořený svět*

(sb. Sbohem a šáteček, 1934²⁹)

* * *

Narodiv se, je člověk pokřtěn, je mu přesně předepsáno, kde jsou hranice blaženství jeho nebes a kterým uvařeným rakem skončí nevýslovná bolest jeho pekel.

Nad to nic, těmito dvěma ilusemi má být na vždy determinován rozlet jeho fantasmie, za tyto dva deštníky mu bude vstup zakázán. Bude mu určena vlast s vymezenými hranicemi, rodina s výhružným „všeho s měrou“, učitelé a knihy, které mají mělké dno, bude oblečen postupně do několika uniforem, do uniformy námořníka-dítěte s tolika a tolika dovolenými hrami, do trikotu sportovce, do luny zamilovaného, který má vynaložit veškeru ilusi, aby jednoho dne stanul před manželstvím jako před hrobem všeho, do hadrů vojáka s hrdinným „v pravo bok, v levo bok“, bude moci, je-li loyální a snaživý, stát se z otroka otrokářem, o každých velikonocích mu budou odpuštěny hříchy, bude smět otočiti několikrát za život klikou básnického kolovrátku a když byl pomazán, aby se ho nedotkly příliš úchvatně plameny očístce, bude smět vstoupit do naivní pohádky a bude mu dán mramorový kříž, to je život člověka, to prý je lidský život.

(Řetěz štěstí, 1936³⁰)

* * *

Jací jsme, když se rodíme? Naši předkové, jež jsou vytvořeni svými předky a jejich historií, tvoří nás jaksi bezděčně ve svých tělech a duších a my se rodíme jako určité citlivé emulze s určitými organickými tendencemi. Zaslechneme první zvuk, vidíme první okno, první květ, první píseň, první vůni. Emulze je popisována. Svět do nás vstupuje a stáváme se kornoutem, v němž je vše, co jsme kdy vnímali. To vše je obsahem našeho vědomí, jež funguje podle zákonů, jimiž jsou naše vrozené tendence.

(O sobě, 1926³¹)

29 Úvodní báseň z cyklu *Návrat domů*; citováno podle NEZVAL 1957: 183–184.

30 NEZVAL 1936b: 177.

31 Nezvalův článek psaný pro časopis *Rozpravy Aventina* a tam také 7. října 1926 uveřejněný (BLAHYNKA

[o své rodné vsi]
Ať usnu v kterémkoliv zákoutí,
na kterékoliv mezi nebo cestě,
probouzejí mě vždy tví kohouti,
i nad strašnými bloky domů v městě.
Budili mě už tenkrát,
když jsem se rodil na svět koncem května.
I tehdy zněla jejich zvučná flétna
jak v Beethovenově Deváté.

(Z domoviny, 1951³²)

* * *

V protějším průčelí nad vetešnickým krámem
odkud vyletěly krabice rozvířivše prach
spatřil jsem letopočet
jehož cifry se jaly přemísťovati
takže jsem se zprvu domníval
že se o mne pokouší závrať

Vyňal jsem cigaretu
potěšen z právě nastalého bezvětrí
a chystal jsem se k odchodu
když čísla podléhající jakémusi neznámému rozmaru
neopustivše zdi vytvořila datum mého narození
[...]
Později jsem se tázal historiků na smysl letopočtu jenž mne poděsil
byl to úmrtní den alchymisty
jenž jsa hostem rabína Loewiho
zmizel onoho dne zanechav svou hlavu ve vitríně
právě rok a den před velkým požárem židovského města
[...]
byl to úmrtní den alchymisty
bylo to datum mého narození

(Židovský hřbitov, 1928³³)

1967: 532); citováno podle NEZVAL 1967: 124.

32 NEZVAL 1951b: 67.

33 Citováno podle NEZVAL 2011: 285–286, 290.

Narození syna

/Vlasta Fischerová-Nezvalová/

Je časné májové jitro. Květen, nejkrásnější měsíc v roce. Všechno je v květu. Rozkvetla i zahrada u školy. Jabloně a hrušně jako růžové a bílé kytice. V zahrádce voní bez. Jeho namodralé hrozny se sotva rýsují v hlásícím se ránu. Okna bytu ve škole jsou matně osvětlena. Otvírají se dveře, vychází pan učitel. Nezůstane na prahu, aby vdechl omamnou vůni květů, ani aby okouzlen hleděl na rodící se den. Spěchá ke studni pro vodu. Ale přece jej upoutá jasnější pruh na východě oblohy. Blaženě vydechne. Vždyť toto časné sobotní ráno 26. května 1900 mu dalo velký dar. Narodil se mu syn. Splnila se jeho touha. Přál si chlapce. Myslíval na něho, ještě nenarozeného, ve volných chvílích, myslíval na něho zvláště při čtení Hálkových Večerních písní. Ach, mít tak syna, který by byl básníkem! Aspoň jméno dostane po tomto pěvci lásky. A dnes ho, maličkého, májové jitro vítá květy. Do pootevřeného okna se naklání bez. I on šeptá Vítězslavu pozdrav. Snad proto jeho květy měl ze všech květů celý život nejraději. Modrý bez! Pan učitel trhá snítku a klade ji do mamčininy ruky. Jako poděkování. Maminka se po mnohahodinové bolesti poprvé usměje. Pohlédne z otce na syna. I ona je šťastna.

(Kouzelná říše dětství Vítězslava Nezvala, 1962³⁴)

Horoskop Vítězslava Nezvala

/Jan Bartoš/

Milý pane Nezvale,

jste narozen ve znamení Blíženců a do tohoto znamení spadá také Váš ascendent, nadto v domě tohoto znamení stojí Slunce a Neptun. To vše jsou znaky velmi šťastné. Vyplývá z toho asi takový závěr: povahy jste radostné a Vaše duše zůstane optimistickou přes všechna zklamání a přes všechny bolesti, jež zažijete. Charakterově jste pod vlivem sil družných, sám družný, vzbuzujete sympatickou družnost ve svém okolí. Zažijete velmi těžké životní otřesy, ale buďte jist, že nikdy, ani v nejhorší době, nebudete osamocen. Vaše duše je divoká a nevázaná a nadšená. Váš duch je ohnivý, prudký a tvořivý. Jste-li výbušným, klesnete-li mnohdy velmi hluboko, zůstáváte vždy čestným a spravedlivým. Vaše vůle je silná a netušíte snad ani, kolik překážek přemůžete. Tu nevádí ani, že jste mnohdy velmi nejistý a nerozhodný. Máte v sobě velikou sílu vytrvalosti a vydržíte víc než kdo jiný. Vaše vášně jsou prudké a nízké, Vaše senzualnost jde do perverzity – to bude hlavní příčinou Vašich životních neštěstí. Už tu je zjevno silné umělecké nadání, intuitivnost a prudká imaginace. Neptun však činí Vás výborným médiem, a to médiem sil dobrých i zlých, ušlechtilých i nízkých, představ pravých i nejklamnějších. Kdekoli se octnete, podléháte úhrnné síle všech, kdož Vás obklopují, a stáváte se jejich reprodukčním výrazem. Ztrácíte sebe. Neptun působí na Vás zmateností a vyvolává ve Vás zlé sklony. Nejste sám sebou a musíte se jím stát kontrolou nad vším, co na Vás působí.

Snad z Vašeho charakteru plyne, že hmotné Vaše poměry nebudou asi nikdy jisté a příznivé. Sotva tedy budete mít dost a velmi často nebudete mít nic. Z žádné strany nečeká Vás bohatství, ani z náhody, ani z dobrodružství, ani z dědictví. Tu bude Vám patrně až do konce života těžce zápasit.

Také rodinné vztahy nepřispívají k Vašemu štěstí. Jsou Vám souzeny neshody s rodiči a příbuznými, kteří přispějí málo k Vašemu užitku. Ale doporučoval bych Vám největší smířlivost vůči rodičům, neboť netušíte, jak těžké následky mohla by Vaše impulsivnost – jmenovitě vůči otci – mít. Pamatujte vždy, že dlouho rodičů mít asi

34 FISCHEROVÁ-NEZVALOVÁ 1962: 8–9.

nebudete, a buďte úzkostlivým vůči svému otci, abyste nebyl jednou z příčin jeho tragického konce, jenž mu hrozí.

Váš tělesný organism je silný, ale radím Vám opatrnost: i tu Vaše mediálnost je pro Vás nebezpečím. Hrozí Vám choroby nervové, velmi temné, velmi zákeřné – zemřete za zvláštních okolností, sotva smrtí přirozenou.

V lásce nebudete příliš šťastným; prožijete mnoho lásek, většinou nešťastných. Ženat budete dvakrát, žel, ani jedno Vaše manželství nebude šťastné. První Vaše žena bude nevšední síly mravní a zvláštní, až nábožensky vznešená; nechte se jí úplně ovládat. Druhá Vaše žena bude bizarní, až fantastická.

Přátel budete mít mnoho, žel, sám nejste v přátelství stálým a přátelství nemá pro Vás dosahu jako pro jiné. Jest nebezpečí, že budete často oklamán a pochybné ženy způsobí Vám mnoho zla a skandálů.

Jste velmi proměnlivý, neklidný, nepokojný. A zdá se, že budete pykati [za] neštěstí, jež sám zaviníte. Jste jako v kaceři všeho pozemského a zapadáte nebezpečně hluboko do její tmy. Ale jste schopen stejně velikého štěstí, jako prožítí veliké neštěstí. A snad musíte jít, kudy jdete. Radím Vám jen k úzkostlivosti k prostředí, jež si volíte, v styku, s kýmkoli se spřátelujete, a k ovládnání vášní: to proto, že to jsou nebezpečí Vašeho velikého uměleckého nadání. A pak nezapomeňte, že nejde jen o tento život, jenž nějak skončí, nýbrž že setkal byste se se zlými následky všeho, co prožíváte, jako se stínem znovu a znovu, dokud byste se nenalezl.

Podotýkám, milý příteli, že co píši, jest výlučně rezultat astrologický; hovoří-li hvězdy trochu přísně, nepřičítejte přísnosti mně, jenž Vás nejupřímněji pozdravuji.

Váš

Jan Bartoš

(Bartošův dopis V. Nezvalovi; bez datace, zřejmě před 5. červnem 1923³⁵)

Vítězslav Nezval
(sobota 26. 5. 1900 – neděle 6. 4. 1958)

35 Citováno podle NEZVAL 1981: 16–18.

Použité prameny

BLAHYNKA, Milan

1967 *Poznámky a vysvětlivky* in NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z poetismu (1921-1930)*. Praha: Čs. spisovatel, 1967. Dílo Vítězslava Nezvala; sv. 24.

1974 *Poznámky a vysvětlivky* in NEZVAL, Vítězslav. *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931-1941*. Praha: Čs. spisovatel, 1974. Dílo Vítězslava Nezvala; sv. 25.

BLAHYNKOVI, Kateřina a Milan

1990 *Ediční poznámky* in NEZVAL, Vítězslav. *Pozůstalé básně*. Praha: Čs. spisovatel, 1990. Dílo Vítězslava Nezvala; sv. 37.

HOFFMEISTER, Adolf

1965 *Čas se nevrací* (Praha: Čs. spisovatel)

FISCHEROVÁ-NEZVALOVÁ, Vlasta

1962 *Kouzelná říše dětství Vítězslava Nezvala* (Praha: SNDK)

NEZVAL, Vítězslav

1930 *Chtěla okrást lorda Blamingtona* (Praha: Jan Fromek)

1932 *Skleněný havelok* (Praha: Fr. Borový)

1934 *Sbohem a šáteček* (Praha: Družstevní práce)

1936a *Praha s prsty deště* (Praha: Fr. Borový)

1936b *Řetěz štěstí* (Praha: V. Čejka)

1949 *Veliký orloj* (Praha: Fr. Borový)

1951a *Básně denního světla a měsíčního svitu. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 3.* (Praha: Čs. Spisovatel)

1951b *Z domoviny* (Praha: Čs. spisovatel)

1952a *Křídla* (Praha: Čs. spisovatel)

1952b *Básně noci. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 2* (Praha: Čs. spisovatel)

1957 *Sbohem a šáteček. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 5.* (Praha: Čs. spisovatel)

1958 *Veliký orloj. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 10.* (Praha: Čs. spisovatel)

1961 *Z mého života* (Praha: Čs. spisovatel)

1967 *Manifesty, eseje a kritické projevy z poetismu (1921-1930). Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 24.* (Praha: Čs. spisovatel)

1974 *Manifesty, eseje a kritické projevy z let 1931-1941. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 25.* (Praha: Čs. spisovatel)

1981 *Depeše z konce tisíciletí. Korespondence Vítězslava Nezvala* (Praha: Čs. spisovatel)

1990 *Pozůstalé básně. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 37.* (Praha: Čs. spisovatel)

2011 *Básně I* (Brno: Host)

Literární archiv Památníku národního písemnictví – fond Vítězslava Nezvala

„Tak jsem přišel na svět. To jsem já“.
(Vítězslav Nezval o svém zrození)

Vybral a sestavil Alsen Hanson.

Vytvořeno pro internetové stránky <http://vitezslavnezval.cz/>.

Datum vydání: 1. 6. 2013
Aktualizováno: 17. 7. 2018

Tento dokument podléhá licenci Creative Commons.
Uveďte autora – Nevyužívejte dílo komerčně – Zachovejte licenci
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/>